

Månadsmöte 21 januari 2026

Vid årets första månadsmöte deltog ca 80 medlemmar. Det var sockenombuden med hjälp av några i styrelsen som hade ansvaret för mötet. Sockenombuden bredde mackor och dukade. Barbro hade handlat allt på ICA. För att orka hela dagen fick vi som arbetade kaffe och en macka. De lotter som var kvar gick Anders och PO runt och sålde. Skänkta vinster var bland annat ägg från Väsby.

Nu till dagens underhållning. ALLSÅNG med SeniOrkestern. De hade med sig tjocka allsångshäften och vi sjöng tillsammans med Laila som var allsångsledare och med 10-mannaorkestern. När det var dags för Trolleboscottis kom två troll till oss och hjälpte till med sången. Vi sjöng många kända visor.

Inger Lilja, som har orkestern Grå Husets Cittraspelare, berättade historien om tillverkning av cittror. Själv har hon ca 50 st. Nedanstående kommer från Inger.

Vem var Adolf Larsson? Han var född den 6 november 1857 i Regna/Finspång. Han fick lämna föräldrahemmet vid 12 års ålder för att själv tjäna sitt bröd. Arbetade som dräng. Hans musikaliska begåvning utvecklades och så småningom "lånade" hans husbonde ut honom att underhålla vid högtidligheter där det skulle vara musikaliska inslag. Husbonden fick betalningen och Adolf Larsson fick vara nöjd med att "kunna spela som en karl". På lediga stunder förfärdigade han en del instrument som han underhöll omgivningen med.

SeniOrkestern.....

Laila.....

Adolf var aktiv i Missionsförbundet. Det här var under den stora väckelsen på 70-80 talet. "Vi hade dåligt med musik på våra möten och i söndagsskolan" förklarar Adolf Larsson. Några vänner köpte en pedalcittra åt honom för att få lite musik på deras möten. Men! Jag kunde inte stämma den och så stodo vi ju där! Sa Adolf! Adolf säger: Jag vill returnera cittran.

Jag har ju inte den ringaste kännedom om noter eller dylikt. Men så var det en musiker som stämde den åt mig för första gången. "Och så togo de troende för sig att bedja Gud att jag skulle få förmåga att stämma och spela och sjunga". Och till min och allas förvåning kunde jag efter 8 dagar spela och sjunga

offentligt. Som han själv lär ha sagt: Det var Guds under att jag kunde spela. Att musiken var enkel och tarvlig betydde ingenting. Det var de rena evangeliska tonerna som tilltalade själarna.

Men Adolf var inte nöjd med pedalcittran. Den var för enkel. Den kunde inte användas i mer än "ett läge" som han sa. Och tillade "tonart" heter det nu. Så han började experimentera. Tog bort de gamla pedalerna. Gjorde en större pedalinrättning så han kunde spela i fyra tonarter. Adolf Larsson fick patent på den nya pedalcittran, som hade fyra accord.

Handlaren John Fröberg, som hade en postorderfirma i Finspång, blev intresserad och började bry sig om det hela. Adolf fick ett brev från John Fröberg. Om man kan få fram fyra accord borde det väl gå att få fram över de andra accorden? Om inte ni Herr Larsson gör detta kommer säkert någon annan att göra det. Då blir ert patent värdelöst!

Nu började Adolf Larsson studera gitarrskolor och accordtabeller. Han lärde sig vilka toner som ingår i ett accord. På en bräda ritade han upp hur många strängar som behövdes för alla accord. Han gav dem namn A C D E osv. Han fick patent även på denna pedalcittra. Men han tyckte inte om det raspande ljudet från pedalerna.

Han började experimentera igen. Han kom på hur han skulle lägga strängarna i accord. Adolf Larsson fortsatte att utveckla cittran och fick ett patent på sin uppfinning accordcittran 1896. Hans cittra fanns med på Stockholmsutställningen 1897, prisbelöntes och började sitt segertåg genom världen. Men då!!!! Tyskarna gjorde efterapningar av hans cittra.

Den förre stadsministern och advokaten Karl Staaf hjälpte Adolf Larsson att få ut skadestånd. Det kom väl till pass då Adolf just skulle börja sin tillverkning av cittror. För ersättningen han fick ut för det stulna patentet kunde han bygga ett hus till familjen, som nu bestod av hustrun Matilda och 6 barn. Huset fanns i Sandudden och på övervåningen hade han sin fabrik. Hela familjen hjälpte till med tillverkningen.

De "våra" som gjorde mötet.....

Senare flyttades tillverkningen till

en cittrafabrik i Finspång. Det tillverkades mer än 40.000 citteror. Den lär ha legat tillsammans med en musikaffär. Oklart var? Adolf Larsson och hans familj bodde i huset i Sandudden till 1915, då flyttade familjen till Finspång. Han köpte en tomt mitt emot nuvarande Centrumgallerian. Köpte en bil och startade en taxirörelse. Sonen David tog senare över rörelsen.

Cittra-Lasses citteror var efterfrågade och av bättre kvalitet än många av kopiorna. Vid sin död 1935, 78 år gammal, lämnade Cittra-Lasse bakom sig en produktion av cirka 40.000 citteror. Sonen David drev fabriken vidare en tid. På 40-talet såldes patentet och därefter har det tillverkats många accorcitteror bland annat i Tyskland. Harpeleik och Nivello är de två mest kända.

Bosse kallade fram alla som varit med och hjälpt till och tackade alla för ett bra arbete.

/Lena

Text: Lena Nyholm

Bilder: Göran B